Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

“27” серпня 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ В ТУРИЗМІ

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Галузь знань: J Транспорт та послуги
спеціальність J3 Туризм та рекреація
освітня програма Міжнародний туризм та рекреація
Вид дисципліни: обов’язкова
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:
д.е.н., проф., проф. кафедри міжнародних економічних відносин та логістики І.В.Шкодіна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Протокол від "26" серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

_____ Анна ЗАЙЦЕВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Міжнародний туризм та рекреація» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньої програми «Міжнародний туризм та рекреація» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

_____ Поліна ПОДЛЕПІНА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від " 27 " серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування та управління проєктами в туризмі» складена відповідно до освітньо-професійної програм «Міжнародний туризм та рекреація» підготовки магістрів за спеціальністю J3 Туризм та рекреація.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок у сфері бізнес-планування та управління проектами в туризмі, навчити створювати ефективні бізнес-плани та здійснювати управління проектами в умовах сучасних викликів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

-надати студентам теоретичні знання щодо основ бізнес-планування, розробки туристичних проєктів та управління ними на всіх етапах життєвого циклу.

-сформувати практичні навички розробки бізнес-плану туристичного підприємства або окремого туристичного продукту з урахуванням ринкових умов, конкурентного середовища та ресурсного забезпечення.

- навчити застосовувати сучасні інструменти аналізу ринку, конкурентів та споживачів (SWOT, PESTEL, П'ять сил Портера, Canvas-моделі);

- сформувати компетентності з фінансового, маркетингового, операційного та організаційного планування туристичного проекту;

-розвинути вміння застосовувати сучасні інструменти управління проєктами, зокрема планування, організацію, моніторинг, контроль і завершення туристичних проєктів;

-формувати підприємницьке мислення та здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах невизначеності та динамічного розвитку туристичної галузі.

1.3. Кількість кредитів –4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	6 год
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
-- год.	- год.
Самостійна робота	
88 год.	112 од.
Індивідуальні завдання	
-	

**у разі формування 3ритичнее33них груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.*

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК4. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

- формування наступних фахових компетентностей:

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

РН8. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.

РН9. Розробляти та реалізовувати 4ритичн у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

1.8. Передумови вивчення: базові знання, отримані на бакалавраті – основи туризму, економічна підготовка (економічна теорія, менеджмент, маркетинг), навички аналітичного мислення, навички роботи з інформацією. У випадку, якщо студент отримав попередню освіту в іншій галузі, передбачається самостійне опрацювання додаткових матеріалів (ознайомлення з основами економіки, менеджменту та туризму).

2. Тематичний план дисципліни

Тема 1. Сутність туристичного бізнесу та особливості його здійснення в умовах невизначеності

Сутність туристичного бізнесу та його ключові гравці. Особливості бізнесу в туристичній галузі. Імперативи розвитку туристичної галузі. Цінності сталого та відповідального туризму. Тенденції розвитку бізнесу в туризму. Вплив невизначеності (політичної, економічної, екологічної) на туристичні проекти. Вплив російсько-української війни на міжнародний та національний туризм. Шляхи модернізації регіонального туризму в Україні на сучасному етапі. Бізнес-ідея. Як знайти та перевірити бізнес-ідею для власної справи?

Бізнес-модель: сутність та сучасні види. Світові та українські приклади відомих бізнес-моделей. Створення бізнес-моделі. Перевірка життєздатності бізнес-моделі.

Тема 2 Сутність бізнес-планування та управління туристичними проектами

Зміст та предмет бізнес-планування на підприємствах туристичної галузі. Методологія планування на підприємствах туристичної галузі. Функції та цілі розробки бізнес-плану. Загальна методологія розробки бізнес-плану. Програмне забезпечення 4 ритичне бізнес-планування (COMFAR (the Computer Model for Feasibility Analysis and Reporting), Project Expert, MS Project, Primavera SureTrack, LivePlan, Bizplan, Business Plan PL, Business Plan Pro та інші.

Види планування та їх взаємозв'язок. Принципи бізнес-планування. Сутність стратегічного планування в туризмі. Стратегічне управління як функція управління. Типи стратегічного планування та їх особливості. Визначення місії підприємства туристичної галузі. Цілі організації та їх характеристика. Цілі як орієнтир стратегічного планування. Постановка цілей по SMART.

Сутність системи управління туристичними проектами. Функціональні особливості управління туристичними проектами. Типова організаційна структура управління туристичним підприємством. Особливості управління туристичними проектами. Методика управління проектами. Сервіси для управління проектами: Celoxis, Worksection, Easy Project, Trello та інші.

Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану туристичного проекту

Основні етапи формування бізнес-плану. Визначення мети бізнес-план. Збір інформації. Інформаційна база. Вибір структури бізнес-плану. Стислий бізнес-план. Повний та оперативний бізнес-план.

Структура бізнес плану. Міжнародні стандарти бізнес-плану. Форма бізнес-плану в Україні. Вимоги до написання бізнес-плану: вимоги до оформлення його як документу та вимоги до його структури і змісту основних розділів. Типові помилки при розробці та поданні бізнес-плану. Особливості бізнес-плану для туристичних проектів.

Бізнес-моделювання: канва як альтернатива бізнес-плану. Бізнес-канва туристичного підприємства. Сутність та етапи заповнення.

Тема 4. Етапи створення та управління туристичним підприємством

Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Організаційно-правові форми підприємств. Етапи створення підприємства в Україні та світі. Підприємства сфери туризму. Особливості створення туроператора та турагенства.

Економічні параметри підприємства (активи, пасиви, витрати виробництва, дохід, прибуток).

Фінансовий план туристичного проекту. Фінансові аспекти стратегії розвитку підприємства. Значення та зміст фінансового плану. Прогнозування фінансових результатів. Побудова моделі грошових потоків. Дисконтування. Оцінка фінансового стану туристичного підприємства. Фінансовий стан як система взаємопов'язаних елементів. Класифікація і загальний порядок розрахунку основних показників фінансового стану підприємства. Фінансові коефіцієнти. Оцінка ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості туристичного підприємства. Оцінка фінансових ризиків та управління ними.

Тема 5. Аналіз конкурентного середовища та розробка туристичного продукту

Поняття конкуренції та конкурентоспроможності. Механізм конкуренції. Види конкурентного середовища туристичного ринку. Модель п'яти сил конкуренції М. Портера. Аналіз конкурентних стратегій за Портером. SWOT-аналіз та PESTEL-аналіз туристичних проектів. Матриця Бостонської консалтингової групи (BCG Matrix). Конкурентний бенчмаркінг. Профіль конкурента.

Загальна характеристика туристичного продукту (послуги). Життєвий цикл продукту. Алгоритм розробки нової продукції. Теорія блакитного океану. Унікальна торгова пропозиція (УТП) та унікальна ціннісна пропозиція. Айдентика бренду: сутність, ключові елементи, дизайн впізнаваних брендів.

Проектування окремих видів туристичних послуг. Розробка інноваційного туристського продукту. Заповнення Value Proposition Canvas.

Тема 6. Маркетингова стратегія та рекламна кампанія туристичного проекту

Складові маркетингової стратегії туристичних проектів. Бізнес-цілі та маркетингові цілі. Сутність та види маркетингових досліджень. Маркетингова товарна політика. Точки взаємодії зі споживачем.

Цінові та інтернет-маркетингові стратегії. Оцінка ефективності маркетингових стратегій. Маркетингова політика комунікацій.

Сутність та етапи проведення рекламної кампанії. Реклама в туризмі: функції та види. Медійна кампанія: сутність, види. Медіаплан та основні показники медіапланування. Планування рекламного бюджету. Етапи створення цифрового медіаплану. Календар соціальних мереж. Розробка Media brief: основні елементи. Оцінка ефективності реклами.

Тема 7. Операційне та організаційне планування туристичного проекту, управління командою

Організація операційної діяльності в туристичному бізнесі. Цілі, завдання та структура виробничого плану. Ресурсні обмеження. Калькуляція собівартості продукції (послуги). Прогнози виробництва.

Сутність та принципи методології Lean-виробництва, її впровадження в туристичному бізнесі. Lean Canvas.

Виробнича програма туристичного підприємства: індикативні параметри, зв'язок з ризиками, оптимізація. Програмне забезпечення планування виробництва.

Основні цілі, завдання та структура організаційного плану проекту. Види організаційних структур: лінійні, функціональні, дивізіонні, мережеві. Організація, мотивація та контроль як складові управління проектом. Теорії мотивації персоналу в туризмі. Розробка плану управління комунікаціями. Формування графіка виконання проекту. Тренінг команди проекту.

Тема 8. Управління ризиками в туристичних проектах

Поняття ризику та невизначеності. Сутність та класифікація ризиків за походженням і середовищем виникнення. Теоретичні основи управління ризиками. Методи аналізу та управління проектними ризиками. Структура і цілі розділу бізнес-плану «Аналіз потенційних ризиків».

Підходи до оцінки та формування моделі управління ризиками на підприємствах туристичного бізнесу. Організація бритичне управління ризиками на підприємстві. Шляхи мінімізації ризиків у туристичному бізнесі.

Страхування ризиків туристичної діяльності. Узагальнення: інтеграція розділу управління ризиками в загальну структуру бізнес-плану проекту.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	П	лаб.	інд	с. р.		Л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Сутність туристичного бізнесу та особливості його здійснення в умовах невизначеності	15	2	2			11	16		2			14
Тема 2 Сутність бізнес-планування та управління туристичними проектами	15	2	2			11	16	2				14
Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану туристичного проекту	15	2	2			11	16	2				14
Тема 4. Етапи створення та управління туристичним підприємством	15	2	2			11	14					14
Тема 5. Аналіз конкурентного середовища та розробка туристичного продукту	15	2	2			11	16	2				14
Тема 6. Маркетингова стратегія та рекламна кампанія	15	2	2			11	14					14

туристичного проекту												
Тема 7. Операційне та організаційне планування туристичного проекту, управління командою	15	2	2			11	14					14
Тема 8. Управління ризиками в туристичних проектах	15	2	2			11	14					14
Усього годин	**120**	**16**	**16**			**88**	**120**	**6**	**2**			**112**

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1. 1	Тема 1. Сутність туристичного бізнесу та особливості його здійснення в умовах невизначеності	2
2.	Тема 2. Сутність бізнес-планування та управління туристичними проектами	2
3.	Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану туристичного проекту	2
4.	Тема 4. Етапи створення та управління туристичним підприємством	2
5.	Тема 5. Аналіз конкурентного середовища та розробка туристичного продукту	2
6.	Тема 6. Маркетингова стратегія та рекламна кампанія туристичного проекту	2
7.	Тема 7. Операційне та організаційне планування туристичного проекту, управління командою	2
8.	Тема 8. Управління ризиками в туристичних проектах	2
Разом		***16***

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість год.д.ф.н.	Кількість год. з.ф.н.
1.	Підготовка студентами доповідей з теми 1. Підготовка аналітичних доповідей «Сучасні тренди туристичної галузі», «Стратегії провідних суб'єктів туристичної галузі в умовах війни». Практичне завдання (кейс). Проведення аналізу для реального туристичного бізнесу з акцентом на виклики, пов'язані з невизначеністю.	11	14
2.	Підготовка доповідей студентами з теми 2. Система планів підприємства. Дискусія щодо специфічних особливостей бізнес-планування в туристичному бізнесі та оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку. Практичне завдання «Аналіз сервісів для управління проектами».	11	14
3.	Підготовка студентами виступів з теми 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану. Практичне завдання «Канва бізнес-моделі». Рольова гра. «Оцінка бізнес-плану комісією». Ролі: автори бізнес-плану та	11	14

	члени експертної комісії (інвестори, консультанти, фінансові аналітики). Завдання: автори презентує Канва бізнес-моделі, а комісія оцінює його та надає зворотний зв'язок, вказуючи на можливі поліпшення.		
4.	Підготовка до теми 4. Кейс «Вибір організаційно-правової форми»: підприємець планує відкрити туристичну компанію, але не впевнений у виборі оптимальної форми власності. Студенти аналізують різні форми та рекомендують найкращий варіант. Під час реєстрації підприємства виникають неочікувані бюрократичні проблеми. Студенти повинні знайти шляхи їх подолання. Проект: Розробка фінансового плану туристичного проекту.	11	14
5.	Підготовка до теми 5. Практичні завдання: Провести аналіз п'яти сил Портера для туристичної компанії у певному регіоні або ніші ринку. Створити карту конкурентів: визначення основних конкурентів на ринку, аналіз їх сильних та слабких сторін, ринкових часток та стратегій.	11	14
6.	Підготовка студентами аналітичних виступів з теми 6. Практичне завдання «Розробка маркетингового плану для нового продукту» (провести аналіз ринку, цільову аудиторію, стратегії просування, бюджет та KPI. Аналіз ефективності маркетингових каналів – оцінка різних каналів просування (соціальні мережі, SEO, контекстна реклама) для конкретного туристичного продукту).	11	14
7.	Підготовка студентами доповідей з теми 7. Практичне завдання «Розробка та заповнення Lean Canvas». Кейс «Організація 8ритичнее заходу»: компанія планує масштабний туристичний фестиваль. Студенти розробляють виробничий план для успішного проведення заходу.	11	14
8.	Підготовка студентами виступів з теми 8. Оцінка ризиків. Розв’язання задач. Практичне завдання (кейс) «Неочікувані природні катастрофи». Під час реалізації туристичного проекту відбувається природна катастрофа (наприклад, землетрус чи виверження вулкану). Студенти аналізують вплив на проект та розробляють стратегії відновлення.	11	14
	Разом	**88**	**112**

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7.Методи навчання

Форми та методи навчання: лекція, бесіда, дискусія, проблемний виклад навчального матеріалу, евристичний, аналітичний методи, дослідницький метод, метод проектів, практичні методи (вправи).

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики / форми оцінювання

1	2	3	4
РН6	Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.	Робота в малих 9 ритичн щодо виконання практичних завдань	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання кейсів, практичних завдань
РН8	Управляти 9ритичнее9 в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.	Лекція, дискусія щодо доповідей за темами семінарських занять, рольові ігри	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів
РН9	Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.	Робота в малих 9 ритичн щодо виконання практичних завдань, кейсів, рольові ігри	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань

Результатом застосування цих методів навчання у магістрів будуть сформовані такі **soft skills:**

- 9ритичнее мислення – аналіз ситуацій, прийняття бізнес-рішень в умовах невизначеності, виявлення ризиків туристичного бізнесу;
- креативність – розробка нових туристичних продуктів та послуг, генерування ідей для маркетингових стратегій;
- комунікаційні навички – робота в команді, переговори з партнерами, презентування бізнес-планів та проектів;
- лідерство – організація та управління командою, прийняття відповідальності за реалізацію проектів;
- адаптивність – здатність швидко реагувати на зміни на туристичному ринку та адаптувати бізнес-плани відповідно до нових умов;
- фінансова грамотність – розуміння основ фінансового планування, бюджетування та аналізу витрат у туристичному бізнесі;
- аналітичні навички – збір, аналіз та інтерпретація даних для ухвалення рішень щодо управління туристичними проектами.

8. Методи контролю

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння змістових розділів (проміжний контроль) – на практичних та семінарських підсумкових заняттях.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

– практичні завдання;

– тестові завдання;

– підготовка та виступ з презентацією;

– виконання семестрової роботи (письмова форма екзамену).

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену у 1-му семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Екзамен	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Разом		
7	7	8	8	8	8	7	7	**60**	**40**	**100**

**7 балів – робота на семінарі +кейс; 8 балів – робота на семінарі + кейс +тести*

Критерії оцінювання знань студентів

Критерії оцінки роботи магістра на семінарських заняттях

“5” балів магістр отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді не тільки на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників, але й використати додатковий матеріал (монографії, наукові статті, звіти компаній, статистична інформація тощо). Студент повинен знати як саме здійснюється бізнес-планування на підприємствах туристичного бізнесу, здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем, демонструвати знання законодавчих та нормативних актів України стосовно бізнесу.

“4” бали свідчить, що магістр має тверді знання з дисципліни в обсязі навчальної програми, вміє використовувати бізнес інструментарій. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

“3” бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали виставляється коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

“2-0” балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Підготовка творчих завдань (кейси, аналітичні доповіді):

2 бали – студент активно готує та виступає з творчим завданням в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час презентації, глибоко та всебічно розкриває зміст своєї презентації, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу (сучасна статистика), відповідає на питання інших студентів і викладача.

1 бали – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом для підготовки виступу. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування), недостатньо розкриває зміст своєї презентації, допускаючи при цьому суттєві неточності, не може відповісти на питання інших студентів і викладача.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання на семінарських заняттях

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

“1” балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

“0,8” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 74-89%.

“0,5” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 60 - 73%.

“0” виставляється, якщо правильні відповіді складають до 60%.

Підсумкова оцінка на семінарському (практичному) занятті виставляється на основі оцінювання всіх видів робіт:

Шкала балів за видами робіт

№	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка	Примітка
1	Робота на семінарах	0-8	За семінар, включаючи, відповіді на питання, кейс або тестування

Можуть також додатково (замість певних завдань, обговорюється з викладачем) враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу) та ін;
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем бізнес-планування;
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях (підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше **30 балів** з навчальної дисципліни під час поточного контролю.

Критерії оцінки екзамену

Екзаменаційна робота складається із:

-20 тестів – 1 бал за вірну відповідь (20 балів)

-2 – теоретичних питання (10 балів кожен).

10-9 балів - всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. Засвоєння основної та додаткової літератури. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.

8-7 балів - повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичної роботи.

6-5 балів - знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Засвоєння основної літератури. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті.

4-3 балів - прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Наявність помилок у відповіді на іспиті.

0 – 2 балів - відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних

робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. 4 Steps to Creating a Financial Plan for Your Small Business. https://www.netsuite.com/portal/resource/articles/financial-management/small-business-financial-plan.shtml
2. 51 Tourism and Travel Business Ideas to Start in 2025. https://wptravel.io/travel-business-ideas-in-tourism-industry/
3. Free business plan examples. https://www.bplans.com/sample-business-plans/
4. How to create a tour operator business plan in 8 steps (2024). https://mize.tech/blog/how-to-create-a-tour-operator-business-plan-in-8-steps/

5. How to Write a Winning Business Plan by Stanley R. Rich and David E. Gumpert. https://hbr.org/05/how-to-write-a-winning-business-plan

6. Про затвердження Порядку проведення оцінювання заяв, критеріїв оцінювання та необхідної кількості балів (оцінки) для прийняття Державним центром зайнятості рішень про надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу, форми бізнес-плану, форми договору про надання мікрогранту, а також кінцевих строків подання заяв та граничної суми мікрогрантів. Наказ міністерства економіки України від 06.07.2022 № 1969 (зі змінами) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-22#Text

7. Стратегії розвитку бізнесу: теорія і практика : навч. посібник / Зоя Галушка, Олена Лусте. - Чернівці : Чернівец. над. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 288 с.

8. Угоднікова О. І. Управління проектами в туризмі : навч. посібник; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 141 с.

9. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 -Економіка / Е. І. Цибульська. К. : Видавничий дім «Кондор», 2021. 348 с.

Додаткова література:

9 Major Project Management Trends in 2026. https://www.coursera.org/articles/project-management-trends

OECD Tourism Trends and Policies 2026. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-tourism-trends-and-policies-2026_3fd3cd75-en.html

European travel trends 2026. https://transition-pathways.europa.eu/tourism/data/european-travel-trends-2026-culture-cuisine-and-meaningful-journeys-drive-tourism

Tour Operator Business Plan. https://upmetrics.co/template/tour-operator-business-plan

Kotler, P., Bowen, J.T., Makens, J.C. & Baloglu, S. 2017. Marketing for Hospitality and Tourism : textbook 7th edition. Pearson: England.

Now boarding: Faces, places, and trends shaping tourism in 2024. https://www.mckinsey.com/industries/travel-logistics-and-infrastructure/our-insights/now-boarding-faces-places-and-trends-shaping-tourism-in-2024

Tourism Industry 2025. View Trends, Analysis and Statistics. URL: https://www.reportlinker.com/market-report

Tourism Statistics. URL: https://www.e-unwto.org/toc/unwtotfb/current

Travel & Tourism Development Index 2025. https://www.weforum.org/publications/travel-tourism-development-index-2025/press-release-and-related-contributions-12ce9d1d22/

Your Marketing Mix: the 7 Ps of Travel and Tourism Marketing https://www.rezgo.com/blog/your-marketing-mix-the-7-ps-of-travel-and-tourism-marketing/

Туристичний бум у 2026: які регіони України показали найбільше зростання. https://blik.ua/regions/43281-turistichnii-bum-u-2026-yaki-regioni-ukrayini-pokazali-naibilshe-zrostannya

Бачинський, О. (2024). Використання штучного інтелекту як інструменту управління проектами. *Економіка та суспільство*, (61). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-18

Найкраще програмне забезпечення для управління командою 2024 року / https://worksection.com/ua/blog/10-best-team-management-software.html

Пілюков, А. (2024). Компаративний аналіз теорій і підходів до управління проектами. *Київський економічний науковий журнал*, (5), 114-121. https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-5-17

Туристичні потоки. 2025 URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2025/tyr/u.htm.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України. URL: www.zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/
3. Сайт Світового банку. URL: http://www.worldbank.org
4. Міністерство фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
6. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. URL: www.uaib.com.ua
7. Департамент туризму та курортів. URL: me.gov.ua
8. Туристичні потоки. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ
9. Особливості розробки прогнозів розвитку туристичної галузі. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/orlova2.htm
10. Управління якістю в туризм. https://www.youtube.com/watch?v=imXDwQYkvjM

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких обмежень з забороною відвідування ЗВО) надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6270 та Zoom.